

Przepisy z wprowadzeniem

UBEZPIECZENIA SPOŁECZNE 2014

podręczny zbiór przepisów

- **System ubezpieczeń społecznych**
- **Zasiłki chorobowe i macierzyńskie**
- **Wypadki przy pracy**
- **Ubezpieczenie zdrowotne**
- **Składki na FP i FGŚP**
- **Emerytury i renty**
- **Przepisy wykonawcze**

Stan prawny: 3 lutego 2014 r.

Niniejsza **darmowa publikacja** zawiera jedynie fragment pełnej wersji całej publikacji.

Aby przeczytać ten tytuł w pełnej wersji [kliknij tutaj](#).

Niniejsza publikacja może być kopiowana, oraz dowolnie rozprowadzana tylko i wyłącznie w formie dostarczonej przez NetPress Digital Sp. z o.o., operatora [sklepu na którym można nabyć niniejszy tytuł w pełnej wersji](#). Zabronione są jakiegokolwiek zmiany w zawartości publikacji bez pisemnej zgody NetPress oraz wydawcy niniejszej publikacji. Zabrania się jej od-sprzedaży, zgodnie z [regulaminem serwisu](#).

Pełna wersja niniejszej publikacji jest do nabycia w sklepie internetowym [Salon Cyfrowych Publikacji ePartnerzy.com](#).

Spis treści

[Spis treści](#)

[Redakcja](#)

[I. System ubezpieczeń społecznych](#)

[Wprowadzenie](#)

[Ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych](#)

[Tematy publikacji w pełnej wersji](#)

UBEZPIECZENIA SPOŁECZNE
2014
PODRĘCZNY ZBIÓR PRZEPISÓW

Redakcja

Ubezpieczenia społeczne 2014. Podręczny zbiór przepisów

Stan prawny na 3 lutego 2014 r.

Wydawca:

Agnieszka Gorczyca

Redakcja:

Leszek Skupski

Korekta:

Zespół

Koordynator produkcji:

Katarzyna Kopec

Opracowanie graficzne:

Piotr Fedorczyk

Druk:

Drukarnia Miller

Skład i łamanie:

6AN Studio

ISBN: 978-83-269-2894-9

Wiedza i Praktyka sp. z o.o.

03-918 Warszawa, ul. Łotewska 9a

tel. 22 518 29 29, faks 22 617 60 10, e-mail: cok@wip.pl

NIP: 526-19-92-256

Numer KRS: 0000098264 – Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, Sąd Gospodarczy

XIII Wydział Gospodarczy Rejestrowy

Wysokość kapitału zakładowego: 200.000 zł

© **Copyright by Wiedza i Praktyka sp. z o.o.**

Warszawa 2014

Publikacja „Ubezpieczenia społeczne 2014. Podręczny zbiór przepisów” jest chroniona prawem autorskim. Przedruk materiałów w niej opublikowanych – bez zgody wydawcy – jest zabroniony.

Zakaz nie dotyczy cytowania publikacji z powołaniem się na źródło.

Więcej informacji:

tel. 22 518 29 29

e-mail: cok@wip.pl

Księgarnia internetowa: www.fabrykawiedzy.com

I. System ubezpieczeń społecznych

WPROWADZENIE

1. Ustawa z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn.: Dz.U. z 2013 r. poz. 1442) to podstawowy akt prawny regulujący zagadnienia organizacji i finansowania systemu ubezpieczeń społecznych w Polsce. Określony jej przepisami system ma charakter powszechny i obowiązkowy. Ubezpieczeniami społecznymi zostały objęte osoby, będące m.in. pracownikami, osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy zlecenia czy też prowadzącymi pozarolniczą działalność gospodarczą.

Zakresem ustawy objęte zostały:

- zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym,
- zasady ustalania składek na ubezpieczenia społeczne oraz podstaw ich wymiaru,
- zasady, tryb i terminy zgłoszeń do ubezpieczeń społecznych, prowadzenia ewidencji ubezpieczonych i płatników składek, rozliczania składek na ubezpieczenia społeczne oraz zasiłków z ubezpieczeń chorobowego i wypadkowego, opłacania składek na ubezpieczenia społeczne,
- zasady prowadzenia kont ubezpieczonych oraz kont płatników składek,
- zasady działania Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,
- organizacja, zasady działania i finansowania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych,
- zasady działania Funduszu Rezerwy Demograficznej oraz zasady zarządzania tym funduszem, oraz
- zasady kontroli wykonywania zadań z zakresu ubezpieczeń społecznych.

2. Ustawa dokonuje podziału ubezpieczeń według czterech podstawowych ryzyk – na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe oraz wypadkowe – określając, w jakim zakresie ubezpieczenia te mają charakter obowiązkowy, kiedy dobrowolny, a których w ogóle nie przewiduje się dla danej osoby. Ponadto ustawa wprowadza podział składki na poszczególne rodzaje ubezpieczeń oraz udział ubezpieczonego w ich finansowaniu. Określona przepisami stopa procentowa składki na ubezpieczenia społeczne jest identyczna, bez względu na obowiązkowy lub dobrowolny rodzaj ubezpieczenia.

3. Przepisy ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych były wielokrotnie nowelizowane. Ostatnio, z dniem **1 stycznia 2014 r.** zmianie uległ art. 8 ust. 6 pkt 6 ustawy systemowej, w myśl którego za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność

uznaje się osobą prowadzącą publiczną lub niepubliczną szkołę, inną formę wychowania przedszkolnego, placówkę albo ich zespół, na podstawie przepisów o systemie oświaty. Poprzednio osobą taką była osoba prowadząca niepubliczną szkołę, placówkę lub ich zespół na podstawie przepisów o systemie oświaty. Nastąpiło więc rozszerzenie grona osób, które ustawa systemowa uznaje za prowadzące pozarolniczą działalność.

Wprowadzono również zmiany dotyczące maksymalnej podstawy wymiaru składek na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe, o której jest mowa w art. 20 ust. 3 ustawy systemowej. Poprzednio kwota graniczna ustalana była co kwartał. Aktualnie maksymalna podstawa dobrowolnych składek chorobowych obowiązuje przez cały rok kalendarzowy i nie może przekraczać 250% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia przyjmowanego przy ustalaniu rocznej podstawy wymiaru składek emerytalno-rentowych na dany rok. Zmiana ta jest niewątpliwie korzystna dla osób objętych dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym oraz ich płatników składek, jak np. dla prowadzących działalność gospodarczą, czy też zleceniodawców zgłaszających do tego ubezpieczenia zatrudnionych przez siebie zleceniobiorców.

4. Z dniem **1 lutego 2014 r.** wprowadzone zostały rozwiązania dotyczące możliwości cyklicznego podejmowania decyzji w zakresie dalszego przekazywania składki na konto w OFE bądź rezygnacji na rzecz przekazywania składki na prowadzone w ZUS subkonto.

Zmienione przepisy zakładają możliwość składania przez ubezpieczonych, w okresie między 1 kwietnia a 31 lipca 2014 r., oświadczeń o dalszym przekazywaniu składki do OFE. Brak takiego oświadczenia będzie traktowany jako wybór ZUS. Zasady migracji ubezpieczonych pomiędzy OFE a ZUS przewidują, że nowe 4-miesięczne okienko czasowe zostanie otwarte w 2016 roku, a kolejne będą uruchamiane w odstępach 4-letnich. W tym czasie będzie istniała możliwość ponownego podjęcia decyzji odnośnie do części przyszłej składki emerytalnej.

Ustawą nowelizującą wprowadzone zostały zmiany dotyczące wysokości składki przekazywanej do II filara. Od 1 lutego 2014 r. część składki na ubezpieczenie emerytalne wynosząca:

- 2,92% podstawy wymiaru odprowadzana jest przez ZUS do wybranego przez ubezpieczonego otwartego funduszu emerytalnego,
- 4,38% podstawy wymiaru ewidencjonowana jest przez ZUS na subkoncie, w przypadku odprowadzania składki do OFE,
- 7,3% podstawy wymiaru jest ewidencjonowana przez ZUS na subkoncie, w przypadku nieodprowadzania lub zaprzestania odprowadzania składki do OFE.

Nowelizacja wprowadziła tzw. suwak bezpieczeństwa, zgodnie z którym środki

osób, które wybrały OFE, będą stopniowo przenoszone do ZUS przez okres 10 lat poprzedzających osiągnięcie przez ubezpieczonego wieku emerytalnego.

Ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych

(tekst jedn.: Dz.U. z 2013 r. poz. 1442; zm.: Dz.U. z 2013 r. poz. 827, poz. 983, poz. 1717)

Rozdział 1. Przepisy ogólne

Art. 1. Ubezpieczenia społeczne obejmują:

- 1) ubezpieczenie emerytalne;
- 2) ubezpieczenia rentowe;
- 3) ubezpieczenie w razie choroby i macierzyństwa, zwane dalej „ubezpieczeniem chorobowym”;
- 4) ubezpieczenie z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, zwane dalej „ubezpieczeniem wypadkowym”.

Art. 2. 1. Ustawa określa:

- 1) zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym;
- 2) zasady ustalania składek na ubezpieczenia społeczne oraz podstaw ich wymiaru;
- 3) zasady, tryb i terminy:
  - a) zgłoszeń do ubezpieczeń społecznych,
  - b) prowadzenia ewidencji ubezpieczonych i płatników składek,
  - c) rozliczania składek na ubezpieczenia społeczne oraz zasiłków z ubezpieczeń chorobowego i wypadkowego,
  - d) opłacania składek na ubezpieczenia społeczne;
- 4) zasady prowadzenia kont ubezpieczonych oraz kont płatników składek;
- 5) zasady działania Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, zwanego dalej „FUS”;
- 6) organizację, zasady działania i finansowania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, zwanego dalej „Zakładem”;
- 7) zasady działania Funduszu Rezerwy Demograficznej, zwanego dalej „FRD”, oraz zasady zarządzania tym funduszem;
- 8) zasady kontroli wykonywania zadań z zakresu ubezpieczeń społecznych.

2. Rodzaje świadczeń z ubezpieczeń społecznych, warunki nabywania prawa do nich oraz zasady i tryb ich przyznawania określają odrębne przepisy.

3. Wyplącalność świadczeń z ubezpieczeń społecznych gwarantowana jest przez państwo.

Art. 2a. 1. Ustawa stoi na gruncie równego traktowania wszystkich ubezpieczonych bez względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, stan cywilny oraz stan rodzinny.

2. Zasada równego traktowania dotyczy w szczególności:

- 1) warunków objęcia systemem ubezpieczeń społecznych;
- 2) obowiązku opłacania i obliczania wysokości składek na ubezpieczenie społeczne;
- 3) obliczania wysokości świadczeń;
- 4) okresu wypłaty świadczeń i zachowania prawa do świadczeń.

3. Ubezpieczony, który uważa, że nie zastosowano wobec niego zasady równego traktowania, ma prawo dochodzić roszczeń z tytułu ubezpieczeń z ubezpieczenia społecznego przed sądem. Przepis art. 83 stosuje się odpowiednio.

Art. 3. 1. Zadania z zakresu ubezpieczeń społecznych określone ustawą wykonują:

- 1) Zakład Ubezpieczeń Społecznych;
- 2) otwarte fundusze emerytalne, określone w przepisach o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych, w zakresie gromadzenia i lokowania składki na ubezpieczenie emerytalne, o której mowa w art. 22 ust. 3 pkt 1 lit. a;
- 3) (*uchylony*);
- 4) płatnicy składek.

2. Za wykonywanie zadań związanych z ustalaniem prawa do świadczeń i ich wysokości oraz wypłatą świadczeń z ubezpieczenia chorobowego płatnicy składek mają prawo do wynagrodzenia. Wynagrodzenia płatników składek określa się jako procent kwoty tych świadczeń. Wysokość stopy procentowej oraz tryb rozliczenia tego wynagrodzenia określi, w drodze rozporządzenia, minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego. Pozostałe zadania z zakresu ubezpieczeń społecznych płatnicy składek są zobowiązani wykonywać nieodpłatnie.

3. Zakres zadań z ubezpieczeń społecznych wykonywanych przez otwarte fundusze emerytalne określają przepisy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych.

Art. 4. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) ubezpieczeni – osoby fizyczne podlegające chociaż jednemu z ubezpieczeń społecznych, o których mowa w art. 1;
- 2) płatnik składek:
  - a) pracodawca – w stosunku do pracowników i osób odbywających służbę zastępczą oraz jednostka organizacyjna lub osoba fizyczna pozostająca z inną osobą fizyczną w stosunku prawnym uzasadniającym objęcie tej osoby ubezpieczeniami społecznymi, w tym z tytułu przebywania na urlopie wychowawczym albo pobierania zasiłku macierzyńskiego, z wyłączeniem osób, którym zasiłek macierzyński wypłaca Zakład,
  - b) jednostka wypłacająca świadczenia socjalne, zasiłki socjalne oraz wynagrodzenia przysługujące w okresie korzystania ze świadczenia górniczego

lub w okresie korzystania ze stypendium na przekwalifikowanie – w stosunku do osób pobierających świadczenia socjalne wypłacane w okresie urlopu, osób pobierających zasiłek socjalny wypłacany na czas przekwalifikowania zawodowego i poszukiwania nowego zatrudnienia oraz osób pobierających wynagrodzenie przysługujące w okresie korzystania ze świadczenia górniczego lub w okresie korzystania ze stypendium na przekwalifikowanie,

- c) podmiot, na którego rzecz wykonywana jest odpłatnie praca w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania – w stosunku do osób, które ją wykonują, na podstawie skierowania do pracy, lub podlegają ubezpieczeniom społecznym z tytułu pobierania zasiłku macierzyńskiego, jeżeli zasiłek wypłaca ten podmiot,
- d) ubezpieczony zobowiązany do opłacenia składek na własne ubezpieczenia społeczne,
- e) Kancelaria Sejmu w stosunku do posłów i posłów do Parlamentu Europejskiego, o których mowa w art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 30 lipca 2004 r. o uposażeniu posłów do Parlamentu Europejskiego wybranych w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. nr 187 poz. 1925, z 2006 r. nr 104 poz. 708 oraz z 2009 r. nr 111 poz. 918), oraz Kancelaria Senatu w stosunku do senatorów,
- f) duchowny niebędący członkiem zakonu albo przełożony domu zakonnego lub klasztoru w stosunku do członków swych zakonów lub, za zgodą Zakładu, inna zwierzchnia instytucja diecezjalna lub zakonna w stosunku do duchownych objętych tą zgodą,
- g) jednostka organizacyjna podległa Ministrowi Obrony Narodowej – w stosunku do żołnierzy niezawodowych pełniących czynną służbę wojskową, z wyłączeniem żołnierzy pełniących służbę kandydacką,
- h) (*uchylona*),
- i) (*uchylona*),
- j) (*uchylona*),
- k) ośrodek pomocy społecznej – w stosunku do osób rezygnujących z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem,
- l) (*uchylona*),
- ł) powiatowy urząd pracy – w stosunku do osób pobierających zasiłek dla bezrobotnych lub stypendium,
- ł¹) centrum integracji społecznej – w stosunku do osób pobierających świadczenie integracyjne,

- l²) powiatowy urząd pracy – w stosunku do osób pobierających stypendium na podstawie przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy w okresie odbywania studiów podyplomowych,
- m) Zakład – w stosunku do osób podlegających ubezpieczeniom społecznym z tytułu pobierania zasiłku macierzyńskiego albo zasiłku w wysokości zasiłku macierzyńskiego, jeżeli zasiłki te wypłaca Zakład, oraz w stosunku do osób określonych w art. 6a ust. 1 i art. 6b ust. 1,
- n) podmiot wypłacający stypendium sportowe – w stosunku do osób pobierających te stypendia,
- o) minister właściwy do spraw finansów publicznych oraz dyrektor izby celnej – w stosunku do funkcjonariuszy celnych,
- p) Krajowa Szkoła Administracji Publicznej – w stosunku do słuchaczy pobierających stypendium,
- r) osoba prowadząca pozarolniczą działalność – w stosunku do osób współpracujących przy prowadzeniu tej działalności,
- s) wojewódzki urząd pracy – w stosunku do osób, których świadczenia pracownicze finansowane są ze środków Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, jeżeli świadczenia te wypłacane są przez ten urząd,
- t) jednostka obsługi ekonomiczno-administracyjnej utworzona przez jednostkę samorządu terytorialnego – jeżeli rozlicza i opłaca składki za ubezpieczonych wykonujących pracę w podlegających jej szkołach, przedszkolach i innych jednostkach organizacyjnych systemu oświaty,
- u) podmiot, w którym jest pełniona służba – w odniesieniu do żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy oddelegowanych do pełnienia w nim służby, jeżeli podmiot ten wypłaca im uposażenie,
- w) wójt, burmistrz lub prezydent miasta – w stosunku do osób otrzymujących świadczenie pielęgnacyjne albo specjalny zasiłek opiekuńczy, na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych,
- z) podmiot, który wypłaca świadczenie szkoleniowe po ustaniu zatrudnienia – w stosunku do osób, którym wypłaca to świadczenie,
- za) inne niż powiatowe urzędy pracy podmioty kierujące – w stosunku do osób pobierających stypendium w okresie szkolenia, stażu lub przygotowania zawodowego – którymi są:
- jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, z wyjątkiem wojewódzkich i powiatowych urzędów pracy,
  - Ochotnicze Hufce Pracy,
  - agencje zatrudnienia,
  - instytucje szkoleniowe,
  - instytucje dialogu społecznego,

- instytucje partnerstwa lokalnego,
  - organizacje pozarządowe działające na rzecz rozwoju zasobów ludzkich i przeciwdziałania bezrobociu,
  - jednostki naukowe,
  - organizacje pracodawców,
  - związki zawodowe,
  - ośrodki doradztwa rolniczego,
  - ośrodki poradnictwa zawodowego i psychologicznego
  - korzystające z publicznych środków wspólnotowych i publicznych środków krajowych na podstawie umowy o dofinansowanie projektu albo decyzji, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o Narodowym Planie Rozwoju (Dz.U. nr 116 poz. 1206 z późn. zm.) albo ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2009 r. nr 84 poz. 712 z późn. zm.);
- 3) składki – składki na ubezpieczenia społeczne osób wymienionych w pkt 1;
- Więcej znajdziesz w wersji pełnej publikacji

Tematy publikacji w pełnej wersji

I. System ubezpieczeń społecznych

Wprowadzenie

Ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych

II. Zasiłki chorobowe i macierzyńskie

Wprowadzenie

Ustawa z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa

III. Ubezpieczenie wypadkowe

Wprowadzenie

Ustawa z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych

IV. Ubezpieczenie zdrowotne

Wprowadzenie

Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych

V. Fundusz Pracy

Wprowadzenie

Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy

VI. Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych

Wprowadzenie

Ustawa z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy

VII. Emerytury i renty

Wprowadzenie

Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

VIII. Emerytury pomostowe

Wprowadzenie

Ustawa z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych

IX. Przepisy wykonawcze

Niniejsza **darmowa publikacja** zawiera jedynie fragment pełnej wersji całej publikacji.

Aby przeczytać ten tytuł w pełnej wersji [kliknij tutaj](#).

Niniejsza publikacja może być kopiowana, oraz dowolnie rozprowadzana tylko i wyłącznie w formie dostarczonej przez NetPress Digital Sp. z o.o., operatora [sklepu na którym można nabyć niniejszy tytuł w pełnej wersji](#). Zabronione są jakiegokolwiek zmiany w zawartości publikacji bez pisemnej zgody NetPress oraz wydawcy niniejszej publikacji. Zabrania się jej od-sprzedaży, zgodnie z [regulaminem serwisu](#).

Pełna wersja niniejszej publikacji jest do nabycia w sklepie internetowym [Salon Cyfrowych Publikacji ePartnerzy.com](#).